

Cuprins

INTRODUCERE	5	
Obiectivele cursului	5	
Competențe conferite	6	
Structura cursului universitar	6	
Studiul cursului universitar	7	
Evaluarea	7	
CAPITOLUL I		
NOȚIUNEA DE DREPT CONSTITUȚIONAL ȘI INSTITUȚII POLITICE.		
OBIECTUL DREPTULUI CONSTITUȚIONAL	9	
1. Conceptele de „drept”, „normă juridică”, „știința dreptului”	9	
2. Apariția dreptului constituțional ca ramură de drept și disciplină de studiu	10	
3. Considerentele pentru care a fost introdusă sintagma «instituții politice» în cadrul denumirii disciplinei	11	
4. Analiza noțiunilor de drept public și drept privat	12	
5. Definiția dreptului constituțional	15	
Întrebări pentru autoevaluare	16	
CAPITOLUL II		
RAPORTURILE JURIDICE DE DREPT CONSTITUȚIONAL.		
PARTICULARITĂȚILE NORMELOR ȘI SUBIECTELOR		
DE DREPT CONSTITUȚIONAL	17	
1. Raportul juridic. Considerații generale	17	
2. Raporturile juridice de drept constituțional	18	
3. Particularitățile normelor de drept constituțional	19	
4. Subiectele raporturilor de drept constituțional	21	
Întrebări pentru autoevaluare	25	
CAPITOLUL III		
IZVOARELE FORMALE ALE DREPTULUI CONSTITUȚIONAL		26
1. Constituția	26	
2. Legile de modificare a Constituției	26	
3. Legea ca act juridic al Parlamentului	27	
4. Regulamentele Parlamentului	27	
5. Ordonanțele Guvernului	27	
6. Hotărâri ale Biroului Electoral Central pentru alegerea Camerei Deputaților și Senatului	27	
7. Tratatul internațional	28	
8. Considerații privind alte izvoare de drept constituțional	29	
Întrebări pentru autoevaluare	31	
CAPITOLUL IV		
TEORIA CONSTITUȚIEI. NOȚIUNEA DE CONSTITUȚIE		32
1. Originile conceptului de «constituție»	32	

2. Caracteristicile și semnificația unei constituții	32
Întrebări pentru autoevaluare	33
CAPITOLUL V	
APARIȚIA, FORMELE DE EXPRIMARE, MODURILE DE ADOPTARE ȘI	
MODIFICARE A CONSTITUȚIILOR, SUSPENDAREA ȘI ABROGAREA	
ACESTORA	34
1. Apariția constituțiilor.....	34
2. Constituțiile scrise și constituțiile cutumiare (nescrise)	35
3. Constituție în sens material și constituție în sens formal.....	36
4. Particularități specifice adoptării constituției	37
5. Moduri de adoptare a constituției	37
6. Modificarea sau revizuirea constituției.....	39
7. Suspendarea și abrogarea Constituției	40
Întrebări pentru autoevaluare.....	40
CAPITOLUL VI	
SUPREMAȚIA CONSTITUȚIEI	41
1. Noțiunea de supremație	41
2. Efectele juridice ale supremației constituționale	42
Întrebări pentru autoevaluare.....	42
CAPITOLUL VII	
CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII LEGILOR.....	43
1. Aspecte generale privind controlul de constituționalitate.....	43
2. Formele de control al constituționalității legilor.....	44
Întrebări pentru autoevaluare.....	49
CAPITOLUL VIII	
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ DIN ROMÂNIA. CONTROLUL DE	
CONSTITUȚIONALITATE A LEGILOR ȘI ALTE ATRIBUȚII.....	50
1. Structura și rolul Curții Constituționale. Natura politico-jurisdicțională.....	50
1.1. Structura și rolul Curții Constituționale.....	50
1.2. Natura politico-jurisdicțională	52
2. Atribuțiile Curții Constituționale.....	52
2.1. Controlul constituționalității legilor, ca acte juridice ale Parlamentului	52
2.2. Controlul constituționalității tratatelor sau a altor acorduri internaționale.....	54
2.3. Controlul constituționalității Regulamentelor Parlamentului	55
2.4. Controlul constituționalității ordonanțelor Guvernului	55
2.5. Verificarea respectării procedurii pentru alegerea Președintelui României și	
confirmarea rezultatelor sufragiului	55
2.6. Judecarea contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid	
politic	56
2.7. Soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre	
autoritățile publice	57
2.8. Emiterea avizului pentru suspendarea din funcție a Președintelui României.....	57

2.9. Constatarea împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de președinte al României.....	58
2.10. Verificarea îndeplinirii condițiilor de exercitare a inițiativei legislative de către cetățeni, precum și verificarea constituționalității inițiativelor de revizuire a Constituției.....	58
2.11. Verificarea respectării procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și confirmarea rezultatelor acestuia.....	59
3. Actele emise de Curtea Constituțională.....	61
Întrebări pentru autoevaluare.....	61

CAPITOLUL IX

CONSTITUȚIILE ROMÂNIEI.....	62
1. Primele regulamente organice	62
2. Convenția pentru organizarea definitivă a Principatelor Române	62
3. Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris	64
4. Constituția din 1866.....	65
5. Constituția din 1923.....	67
6. Constituția din 1938.....	70
7. Evoluția constituțională a României în perioada 1944-1948.....	71
8. Constituțiile socialiste.....	72
9. Reglementările constituționale după Revoluția din 1989	74
Întrebări pentru autoevaluare.....	75

CAPITOLUL X

PUTEREA POLITICĂ ORGANIZATĂ STATAL.....	76
1. Puterea politică	76
2. Statul.....	76
3. Suveranitatea	78
Întrebări pentru autoevaluare.....	80

CAPITOLUL XI

FORMA STATULUI	81
1. Forma statului. Considerații generale	81
2. Structura de stat	81
2.1. Statul unitar sau simplu	81
2.2. Statul federativ sau compus	83
2.3. Asociațiile de state.....	85
3. Forma de guvernământ	95
3.1. Clasificarea formelor de guvernământ.....	95
3.1.1. Monarhia.....	96
3.1.2. Republica	96
3.1.3. Regimul parlamentar	96
3.1.4. Regimul prezidențial.....	97
3.1.5. Regimul semiprezidențial.	98
4. Regimul politic	98
Întrebări pentru autoevaluare.....	99

CAPITOLUL XII

CARACTERISTICILE PRINCIPALE ALE STATULUI ROMÂN.....	101
1. Caracteristicile statului român de a fi stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil. România – stat republican.....	101
2. Caracteristicile statului român de a fi: stat de drept, democratic și social.....	104
Întrebări pentru autoevaluare.....	108

CAPITOLUL XIII

ORGANIZAREA TERITORIULUI SUB ASPECT ADMINISTRATIV	109
1. Organizarea teritoriului sub aspect administrativ.	109
2. Unitățile administrativ-teritoriale din România.....	111
Județul.....	111
Orașul.....	112
Comunele.....	113
Întrebări pentru autoevaluare	114

CAPITOLUL XIV

CETĂȚENIA.....	115
1. Noțiunea de cetățenie. Natura juridică a cetățeniei.....	115
2. Principiile generale ale cetățeniei române	116
3. Modurile de dobândire a cetățeniei române.....	117
3.1. Dobândirea cetățeniei române prin naștere.....	118
3.2. Dobândirea cetățeniei române prin adopție	118
3.3. Acordarea cetățeniei române la cerere.....	119
3.4. Procedura acordării cetățeniei române.....	120
3.5. Dovada cetățeniei române.....	123
4. Modurile de pierdere a cetățeniei române.....	123
4.1. Retragerea cetățeniei române.....	123
4.2. Aprobarea renunțării la cetățenia română.....	123
4.3. Alte cazuri de pierdere a cetățeniei române.....	124
4.4. Procedura retragerii cetățeniei române și a aprobării renunțării la cetățenia română	124
4.5. Cetățenia de onoare.....	125
Întrebări pentru autoevaluare.....	125

CAPITOLUL XV

DREPTURILE, LIBERTĂȚILE ȘI ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE.	
NOȚIUNE ȘI NATURĂ JURIDICĂ	126
1. Considerații teoretice privind originea conceptului de drepturi și libertăți fundamentale	126
2. Noțiunea de drepturi și libertăți fundamentale și natura lor juridică	127
3. Noțiunea de îndatoriri fundamentale	129
Întrebări pentru autoevaluare.....	131

CAPITOLUL XVI

REGLEMENTĂRI INTERNAȚIONALE PRIVIND DREPTURILE OMULUI ȘI INFLUENȚA LOR PE PLAN NAȚIONAL. ETAPELE APARIȚIEI DIFERITELOR CATEGORII DE DREPTURI FUNDAMENTALE	132
1. Considerații generale	132
2. Reglementări internaționale cu caracter general.....	132
3. Instrumente regionale pentru protecția drepturilor omului.....	133
4. Reglementări internaționale pe anumite domenii, pentru apărarea unor categorii de oameni cu anumite particularități sau a unor categorii vulnerabile	135
5. Etapele apariției diferitelor categorii de drepturi fundamentale	137
Întrebări pentru autoevaluare.....	138
CAPITOLUL XVII	
CLASIFICAREA DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE	139
Întrebări pentru autoevaluare.....	139
CAPITOLUL XVIII	
PRINCIPIILE DREPTURILOR, LIBERTĂȚILOR ȘI ÎNDATORIRILOR FUNDAMENTALE ÎN CONSTITUȚIA ROMÂNIEI.....	140
1. Analiza principiilor drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale	140
2. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale consacrate de Constituția României.....	144
2.1. Dreptul la viață, la integritate fizică și psihică	144
2.2. Libertatea individului și siguranța persoanei.....	145
2.3. Dreptul la apărare	147
2.4. Dreptul de liberă circulație	147
2.5. Dreptul la viața intimă, familială și privată	148
2.6. Inviolabilitatea domiciliului	148
2.7. Secretul corespondenței.....	149
2.8. Libertatea conștiinței	149
2.9. Libertatea de exprimare	149
2.10. Dreptul la informație	150
2.11. Dreptul la învățătură	151
2.12. Accesul la cultură	151
2.13. Dreptul la ocrotirea sănătății.....	151
2.14. Dreptul la un mediu sănătos	151
2.15. Dreptul la vot.....	152
2.16. Dreptul de a fi ales.....	152
2.17. Libertatea întrunirilor	152
2.18. Dreptul la asociere	152
2.19. Dreptul la muncă și protecția socială a muncii.....	153
2.20. Interzicerea muncii forțate.....	153
2.21. Dreptul la grevă	154
2.22. Protecția proprietății private	154
2.23. Libertatea economică.....	155
2.24. Dreptul la un nivel de trai decent.....	155
2.25. Dreptul de a avea o familie.....	156
2.26. Dreptul copiilor și tinerilor la protecție.....	156

2.27. Protecția persoanelor cu handicap	156
2.28. Dreptul de petiționare	156
2.29. Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.....	157
3. Îndatoririle fundamentale ale cetățenilor români.....	157
3.1. Fidelitatea față de țară.....	157
3.2. Apărarea țării	157
3.3. Obligația de a plăti contribuții financiare	157
3.4. Exercițarea drepturilor și libertăților cu bună credință	157
Întrebări pentru autoevaluare.....	157
CAPITOLUL XIX	
INSTITUȚIA AVOCATUL POPORULUI.....	158
1. Avocatul Poporului. Aspecte generale	158
2. Instituția Avocatul Poporului din România. Scop, organizare și funcționare.....	158
3. Atribuțiile Avocatului Poporului	160
Întrebări pentru autoevaluare.....	165
CAPITOLUL XX	
AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE SUPRAVEGHERE A PRELUCRĂRII	
DATELOR CU CARACTER PERSONAL (ANSPDCP).....	
1. Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter	
Personal. Scop, organizare și funcționare.....	166
2. Prelucrarea datelor cu caracter personal	167
2.1. Noțiune. Concept	167
2.2. Condiții de legitimitate privind prelucrarea datelor.....	167
3. Atribuțiile Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu	
Caracter Personal.....	168
Întrebări pentru autoevaluare.....	170
CAPITOLUL XXI	
PARTIDELE POLITICE.....	171
1. Partidul politic. Considerații generale	171
2. Originea partidelor politice.....	171
3. Noțiunea de partid politic	172
4. Tipuri de partide politice	173
5. Funcțiile partidelor politice.....	174
6. Sisteme de partide politice.....	175
6.1. Bipartidismul	175
6.2. Multipartidismul	177
7. Reglementări privind partidele politice din România.....	177
Întrebări pentru autoevaluare.....	179
CAPITOLUL XXII	
SISTEMELE ELECTORALE	180
1. Considerații generale privind sistemul și dreptul electoral.....	180
2. Funcțiile alegerilor.....	181
3. Dreptul la vot și atributele sale	181

4. Tipuri de sisteme electorale	184
4.1. Scrutinul majoritar	184
4.2. Reprezentarea proporțională	188
4.3. Sistemele mixte de alegere	191
Întrebări pentru autoevaluare	192
CAPITOLUL XXIII	
ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA ALEGERILOR PARLAMENTARE	
ÎN ROMÂNIA	193
1. Alegerea Camerei Deputaților și a Senatului	193
1.1. Considerații generale	193
1.2. Circumscripțiile electorale și organismele electorale	194
1.2.1. Biroul Electoral Central	194
1.2.2. Birourile electorale de circumscripții	196
1.2.3. Oficiile electorale	196
1.2.4. Birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate	197
1.2.5. Secțiile de votare și birourile electorale ale secțiilor de votare	198
1.3. Registrul electoral, listele electorale și cărțile de alegător	199
1.4. Candidaturile	199
1.5. Buletinele de vot	200
1.6. Campania electorală	201
1.7. Votarea	202
1.8. Observatorii acreditați care pot asista la desfășurarea alegerilor	204
1.9. Numărarea voturilor și constatarea rezultatelor alegerilor	205
1.9.1. Atribuirea mandatelor	206
1.10. Autoritatea Electorală Permanentă	208
1.10.1. Atribuțiile Autorității Electorale Permanente	209
1.11. Contravenții și infracțiuni	210
Întrebări pentru autoevaluare	196
CAPITOLUL XXIV	
ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA ALEGERILOR PENTRU	
PARLAMENTUL EUROPEAN	197
1. Alegerea deputaților români în Parlamentul European	197
1.1. Considerații generale privind Parlamentul European	212
1.2. Alegerea deputaților din România	213
Întrebări pentru autoevaluare	200
CAPITOLUL XXV	
ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA ALEGERII PREȘEDINTELUI	
ROMÂNIEI	201
1. Alegerea Președintelui României	216
1.1. Considerații generale	216
1.2. Organizarea și desfășurarea alegerilor	216
1.2.1. Birourile electorale	216
1.2.2. Candidaturile	217
1.2.3. Buletinele de vot și semnele electorale	218
1.2.4. Campania electorală și desfășurarea alegerilor	218
1.3. Stabilirea rezultatului alegerilor	218

Întrebări pentru autoevaluare.....	219
CAPITOLUL XXVI	
SEPARAȚIA PUTERILOR ȘI ORGANIZAREA PUTERILOR PUBLICE	220
Întrebări pentru autoevaluare.....	221
CAPITOLUL XXVII	
PARLAMENTUL ROMÂNIEI.....	222
1. Parlamentul. Considerații generale.....	222
1.1. Structura și mandatul Parlamentului.....	222
1.2. Funcțiile Parlamentului – considerații de principiu.....	224
2. Parlamentul României	224
2.1. Rolul și locul Parlamentului României în sistemul organelor statului	224
3. Organizarea și funcționarea Parlamentului României	225
3.1. Structura și mandatul Parlamentului.....	225
3.2. Sesiunile Parlamentului	225
3.3. Ședințele Parlamentului în plen	226
3.4. Procedura de vot	227
3.5. Organizarea internă a Parlamentului României.....	228
4. Actele Parlamentului	231
4.1. Legea	232
4.2. Hotărârea ca act juridic al Parlamentului.....	239
4.3. Regulamentele Camerelor	239
4.4. Moțiunile simple și moțiunile de cenzură.....	240
4.5. Actele politice ale Parlamentului: declarația, mesajul, apelul	241
5. Funcțiile și atribuțiile Parlamentului României.....	241
6. Statutul deputaților și senatorilor.....	241
6.1. Conceptul de mandat parlamentar și natura sa juridică	241
6.2. Durata mandatului	242
6.3. Protecția mandatului parlamentar	243
6.4. Drepturile și îndatoririle parlamentarilor.....	244
6.5. Abaterile disciplinare și sancțiunile deputaților și senatorilor.....	244
Întrebări pentru autoevaluare.....	224
CAPITOLUL XXVIII	
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI	246
1. Rolul Președintelui	246
2. Mandatul Președintelui României.....	246
3. Vacanța și interimatul funcției de Președinte al României	247
4. Protecția mandatului prezidențial	248
5. Răspunderea politică și juridică a Președintelui	249
6. Atribuțiile Președintelui României	249
6.1. Atribuții privind legiferarea.....	249
6.2. Atribuțiile Președintelui în problemele politice generale ale națiunii	249
6.3. Atribuții privind alegerea, avizarea formării, numirea sau revocarea unor autorități publice	250
6.4. Atribuții în domeniul apărării țării și asigurarea ordinii publice	251
6.5. Atribuții în domeniul politicii externe	251

6.6. Atribuții cu caracter solemn, onorific	251
6.7. Atribuții cu caracter jurisdicțional	251
6.8. Alte atribuții.....	251
7. Actele Președintelui României	251
Întrebări pentru autoevaluare.....	252
CAPITOLUL XXIX	
GVERNUL ROMÂNIEI	253
1. Natura și atribuțiile	253
2. Structura și învestitura	253
3. Mandatul Guvernului și al miniștrilor	254
4. Incompatibilități.....	255
5. Răspunderea membrilor Guvernului.....	255
6. Actele Guvernului.....	256
Întrebări pentru autoevaluare.....	257
CAPITOLUL XXX	
AUTORITATEA JUDECĂTOREASCĂ.....	258
1. Autoritatea judecătorească.....	258
1.1. Instanțele judecătorești	258
1.2. Ministerul Public	258
1.3. Consiliul Superior al Magistraturii	259
2. Principiile de înfăptuire a justiției.....	259
Întrebări pentru autoevaluare.....	260
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	261